Nr 14

Konstitutionsutskottets betänkande med anledning av motion om skyldighet för riksdagen att sprida information om vilande förslag till grundlagsändringar.

Motionen

I motionen 1974:1184 av herr Olsson i Sundsvall m. fl. (c) hemställs "att riksdagen beslutar ge talmanskonferensen i uppdrag

1. att utreda frågan om en riksdagens information före riksdagsval till alla röstberättigade medborgare angående vilande förslag till stiftande, ändring eller upphävande av grundlag samt

2. att utarbeta förslag till hur denna riksdagens informationsskyldighet skall införas i riksdagsordningen eller dess tilläggsbestämmelser".

I motionen anförs att reglerna vid grundlagsändringar är utformade för att ge en möjlighet för väljarna att i ett riksdagsval ta ställning till som vilande antagna grundlagsförslag genom att utse riksdagsledamöter som är beredda att i riksdagen endera stödja eller förkasta det vilande förslaget, när detta tas upp till avgörande i den nyvalda riksdagen. Enligt motionärerna kan dock brister uppstå i informationen om vilande förslag till grundlagsändringar om partierna i stort sett blivit eniga om grundprinciperna i förslaget. När frågan inte är av partiskiljande karaktär lägger inte partierna ned så stor kraft på att informera medborgarna om grundlagsändringar. Väljarnas intresse fångas under valrörelsen betydligt lättare av samhällsfrågor för vilkas lösande partierna presenterar olika lösningar.

Motionärerna anför vidare att eftersom grundlagsändringar skiljer sig avsevärt från övriga riksdagsbeslut kan riksdagen anses ha särskilt intresse och speciell skyldighet att oberoende av de politiska partiernas informationsverksamhet inför riksdagsval ge samtliga röstberättigade medborgare en objektiv redogörelse för som vilande antagna grundlagsändringar. Enligt motionen skulle medborgarna därigenom garanteras att få information även om sådana grundlagsändringar om vilka det rått fullständig enighet i den avgående riksdagen.

Riksdagens informationsutredning

Frågan om riksdagens information till allmänheten aktualiserades i motionsyrkanden vid 1972 års riksdag. Även grundlagberedningen behandlade ämnet i sitt slutbetänkande Ny regeringsform, ny riksdagsordning m. m. (SOU 1972:15). I sitt betänkande med anledning av motionerna anslöt sig konstitutionsutskottet (KU 1972:25) till grundlag-

beredningens förslag att en särskild utredning skulle tillsättas för att bl. a. överväga riksdagens utåtriktade information. På riksdagens uppdrag tillsatte talmanskonferensen i oktober 1972 en utredning om riksdagens informationsbehov. Utredningen, som antog namnet riksdagens informationsutredning, presenterade i december 1973 delbetänkandet Riksdagens utåtriktade information.

I delbetänkandet föreslår informationsutredningen vissa åtgärder för att underlätta massmediernas riksdagsbevakning. Sålunda föreslås bl. a. att riksdagen inrättar en informationstjänst för massmedierna. Den skall arbeta på tidningarnas uppdrag med att förmedla kontakter, lämna upplysningar och anskaffa material m. m. Informationstjänsten skall skötas av en pressekreterare. Vidare föreslår utredningen att en telecentral med telex- och telefaksimilapparater inrättas i riksdagen. Utredningen föreslår dessutom en försöksverksamhet med veckoannonser i dagspressen under en åttaveckorsperiod i ett mindre antal regioner. Vidare föreslås att talmanskonferensen tar upp överläggningar med Sveriges Radio om sänning av riksdagsinformation i form av s. k. särskild samhällsinformation i radio och TV.

Bland de övriga förslag som utredningen presenterat kan nämnas en informationstjänst till allmänheten samt en av riksdagen utgiven veckotidskrift. Utredningens förslag i dessa delar övervägs f. n. av riksdagen.

Utskottet

Riksdagen beslöt 1972 om tillsättande av en särskild utredning för att överväga riksdagens informationsbehov m. m. En huvuduppgift för utredningen är frågan om riksdagens utåtriktade information, dvs. information om riksdagens arbete m. m. till massmedierna och allmänheten. I denna del har utredningen i ett nyligen avgivet delbetänkande föreslagit en försöksverksamhet med olika åtgärder som syftar till att förbättra allmänhetens information om riksdagen och dess arbete.

I motionen tas upp frågan om riksdagens ansvar för information om vilande förslag till grundlagsändringar. Enligt utskottets mening förtjänar de i motionen anförda synpunkterna att noggrant övervägas. Detta bör lämpligen ske som ett led i informationsutredningens fortsatta arbete med riksdagens utåtriktade information. Motionen bör därför – utan ställningstagande i sak – överlämnas till utredningen.

Utskottet hemställer sålunda

att riksdagen beslutar överlämna motionen 1974:1184 till riksdagens informationsutredning.

Stockholm den 5 mars 1974

På konstitutionsutskottets vägnar
HILDING JOHANSSON

Närvarande: herrar Johansson i Trollhättan (s), Boo (c), fru Thunvall (s), herrar Werner i Malmö (m), Bergqvist (s), Fiskesjö (c), Karlsson i Malung (s), Björck i Nässjö (m), Svensson i Eskilstuna (s), Jonnergård (c), Måbrink (vpk), Johansson i Malmö (s), Nordin (c), Gustavsson i Ängelholm (s) och Lindahl i Hamburgsund (fp).

GOTAB 74 7165 S Stockholm 1974